

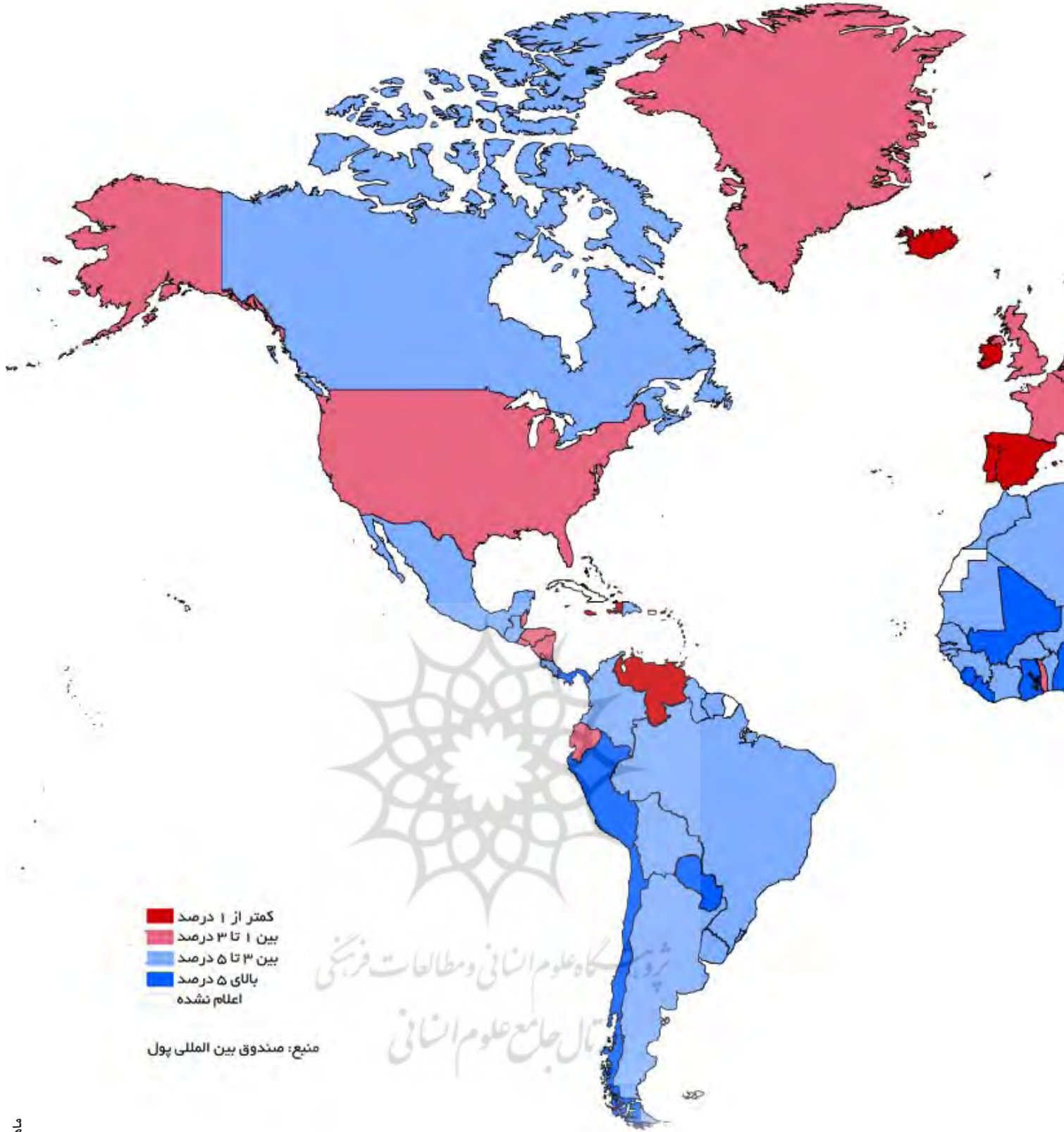
روزگار اقتصاد جهان؛ نشانه‌های آشکار و نهان

● رضا کربلایی

دوره ریاضت شدید اقتصادی آماده کنند چرا که بزرگ‌ترین برنامه صرفه‌جویی و افزایش مالیات‌ها از زمان جنگ جهانی دوم تا کنون در راه است. بودجه اضطراری دولت ائتلافی لیبرال دموکرات‌ها و محافظه‌کارها تنها شش هفته پس از به قدرت رسیدن نشان داد که دولت انگلیس هم باید دست از ولخرجی بردارد. در آن سوی جهان غرب هر چند باراک اوباما این شانس را پیدا کرد تا دست کم از اوضاع بد اقتصادی سال نخست ریاست جمهوری‌اش بر کاخ سفید فاصله

یورو و فروپاشی ایده اروپای واحد گرفتار شده و اکنون نه یونان و اسپانیا و پرتغال و ایسلند که حتی ستون خیمه اقتصاد منطقه یورو، یعنی آلمان، هم زیر فشار سنگین بدهی دیگر اعضای منطقه یورو احساس ناتوانی می‌کند. حتی خارج از اقتصاد یورو، دولت ائتلافی انگلیس هم ناچار شد پس از شش هفته در دست گرفتن قدرت کیف ریاضت اقتصادی را به مجلس عوام ببرد. تا آنجا که رسانه‌های انگلیس و البته اروپا نوشتند: اکنون نوبت مردم انگلیس است تا خودشان را برای یک

بیم و امید نسبت به آینده اقتصاد دنیا همچنان نقطه ثقل محافل اقتصادی و سیاسی جهان است؛ حتی برخی اقتصادهای رو به ورشکستگی دنیا آن هم در قلب اروپا در این سودا به سر می‌برند که شاید کسب موفقیت در جام جهانی فوتبال بتواند فرصتی باشد برای کاستن از آلام بحران جهانی اقتصاد و بازگرداندن روحیه ملی، اما انتشار آمارهای بین‌المللی از اوضاع اقتصاد دنیا هرچند امید را زنده نگه می‌دارد، بیم بازگشت رکود همچنان وجود دارد. اروپا در وحشت مرگ زود هنگام

- کمزتر از ۱ درصد
- بین ۱ تا ۳ درصد
- بین ۳ تا ۵ درصد
- بالای ۵ درصد
- اعلام نشده

منبع: صندوق بین المللی پول

شماره ۱۰۹
 ماهنامه بازار بین الملل
 شماره ششم
 سال دوم
 آمار جامع علوم انسانی
 مطالعات فرهنگی

تا مقامات بانک مرکزی به فکر ایجاد تنوع و تقویت سبد ارزی بیفتند و از سوی دیگر افزایش قیمت طلا و کاهش قیمت نفت هم این نگرانی را دامن می‌زند که آستانه تحمل قیمت نفت در جهان کجاست. برخی در این روزگار پرنوسان اقتصاد جهان خوش‌اند و برخی ناخوش. روزگار اکنون به دست مدیران و آینده‌نگران است. نقشه بالا چشم‌انداز رشد اقتصادی دنیا را بر اساس تازه‌ترین گزارش صندوق بین‌المللی پول به تصویر می‌کشد.

بدهی‌ها گرفتار شده است، اما امیدها به چین هنوز زیاد است. دولت تازه روی کار آمده ژاپن دشواری‌های زیادی در پیش دارد و دولت چین همچنان با پایین نگه داشتن ارزش یوان سعی دارد سلطه خود را بر بازارهای جهانی حفظ کند. آیا بحرانی که اکنون اروپا در ورطه آن گرفتار آمده، اقتصادهای نوظهور آسیا را تهدید نمی‌کند؟ ایران هم البته از قاعده اثرپذیری از نوسانات بازارهای جهانی و روزگار خوش‌ها و ناخوش‌ها مستثنا نیست، زیرا افت شدید ارزش یورو و قدرت گرفتن دلار باعث شده

بگیرد، رهایی او از بحران چندان قطعی به نظر نمی‌رسد و افزون بر دردسر بزرگی که شرکت نفتی بریتیش پترولیوم در آب‌های خلیج مکزیک برایش به ارمغان آورده است باید منتظر دردسر بزرگ‌تری هم باشد چرا که آمارها نشان می‌دهد ممکن است اوضاع بازهم روبه وخامت برود و این زنگ خطری خواهد بود برای انتخابات پارلمانی آینده که شاید تعادل قدرت را به سمت جمهوری خواهان سوق دهد، مگر اینکه اتفاق دیگری رخ دهد. در شرق اما آمار از یک بام و دو هوا خبر می‌دهد. ژاپن زیر آوار ناشی از ریزش کوه

اقتصادهای بسته، آسیب کمتر از رکود

سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ به ۴ و ۳٫۶ درصد می‌رسد که نسبت به رشد ۵٫۵ درصدی سال ۲۰۰۸ هنوز اندکی فاصله دارد.

کشورهای مشترک‌المنافع از حیث ساختار اقتصادی به جا مانده از دوران اتحاد جماهیر شوروی، اما مستقل از حیث ساختار سیاسی به دلیل بسته بودن اقتصادشان از پس‌لرزه‌های رکود مصون مانده‌اند، به گونه‌ای که پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد اقتصاد کشورهای روسیه (۴ درصد)، اوکراین (۳٫۷ درصد)، قزاقستان (۲٫۴ درصد)، بلاروس (۲٫۴ درصد)، آذربایجان (۲٫۷ درصد)، ترکمنستان (۱٫۲ درصد) و مغولستان (۰٫۷ درصد) در سال ۲۰۱۰ رشد کند. البته رشد اقتصادی این کشورها در سال ۲۰۱۱ با نوسان همراه خواهد بود، به گونه‌ای که برآورد صندوق بین‌المللی پول نشان می‌دهد، رشد اقتصادی روسیه به ۳٫۳ درصد کاهش می‌یابد، اما رشد اقتصادی دیگر کشورها اندکی بهبود پیدا می‌کند. رشد اقتصادی بالای ترکمنستان بیشتر ناشی از اجرایی شدن طرح‌های گازی این کشور است. نکته مهم اینکه برخی کشورهای این منطقه که از اقتصاد ضعیفی برخوردارند، به طور متوسط رشد اقتصادی ۴٫۵ درصد را در سال ۲۰۱۰ و ۳٫۹ درصد، در سال ۲۰۱۱ تجربه خواهند کرد. بر این اساس، رشد اقتصادی ازبکستان در سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۱ به ترتیب ۸ و ۷ درصد، گرجستان ۲ و ۴ درصد، ارمنستان ۱٫۸ و ۳ درصد، تاجیکستان ۴ و ۵ درصد، قرقیزستان بحران‌زده ۴٫۶ و ۵٫۳ درصد و مولداوی ۲٫۵ و ۳٫۶ درصد برآورد شده است. به طور کلی رشد اقتصادی کشورهای مشترک‌المنافع مستقل که در سال ۲۰۰۹ به ۶٫۶- درصد رسیده بود، در

امید به آسیا و رویای چین و هند

در سال ۲۰۱۰ حدود ۵٫۴ و در سال ۲۰۱۱ هم ۵٫۶ درصد پیش‌بینی شده است.

پیش‌بینی‌ها نشان از امید اقتصاد جهان به شرق و جنوب شرق آسیا و البته رویای اقتصادی چین و هند دارد، به گونه‌ای که اگر برآوردها درست از کار درآید، رشد اقتصادی کشورهای این منطقه در سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ به ترتیب ۶٫۹ و ۷ درصد خواهد بود. البته رشد اقتصادی کشورهای پیشرفته در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ برای ژاپن ۱٫۹ و ۲ درصد، استرالیا ۳ و ۳٫۵ درصد و نیوزلند ۲٫۹ و ۳٫۲ درصد خواهد بود که دست کم برای ژاپنی‌ها اصلاً خوب نیست. از سوی دیگر متوسط رشد اقتصادی کشورهای در حال صنعتی شدن آسیای جنوب‌شرقی شامل کره جنوبی، تایوان، هنگ‌کنگ و سنگاپور ۵٫۲ درصد در سال ۲۰۱۰ پیش‌بینی می‌شود، اما در سال ۲۰۱۱ رشد اقتصادی آنها به طور میانگین به ۴٫۹ درصد کاهش می‌یابد. اما همه در انتظار رویای چین و هند هستند تا بلکه رشد اقتصادی این دو کشور در سال جاری به ترتیب ۱۰ و ۸٫۸ درصد شود. اما خطر اینجاست که صندوق محافظه‌کار بین‌المللی پول بسیار محتاطانه رشد اقتصادی چین و هند را در سال ۲۰۱۱ حدود ۹٫۹ و ۸٫۴ درصد برآورد کرده است، حال آنکه برخی نهادهای معتبر جهانی نسبت به گسترش بحران اقتصادی به آسیای شرقی و جنوب‌شرقی هشدار می‌دهند و امکان دارد چین و هند را هم گرفتار خود کند. متوسط رشد اقتصادی کشورهای عضو پیمان آسه‌ان، شامل اندونزی، تایلند، فیلیپین، مالزی و ویتنام

خاورمیانه و شاخ آفریقا؛ رازهای آشکار

را تا سال ۲۰۱۵ محقق کند. رشد بالای قطر و عراق هم بر اساس پیش‌بینی سرمایه‌گذاری‌های شرکت‌های خارجی در صنعت گاز و نفت این دو کشور برآورد شده است.

رشد اقتصادی خاورمیانه و شاخ آفریقا البته متفاوت از همه جای جهان است؛ چه اینکه رشد اقتصادی این منطقه از دنیا در سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ به ترتیب ۴٫۵ و ۴٫۸ درصد برآورد شده که هر چند نسبت به رشد اقتصادی ۲٫۴ درصدی سال ۲۰۰۹ امیدوار کننده است، هنوز با رشد اقتصادی ۵٫۱ درصدی ۲۰۰۸ فاصله دارد. رشد اقتصادی کشورهای صادرکننده نفت منطقه خاورمیانه و شاخ آفریقا در دو سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ به ترتیب ۴٫۵ و ۴٫۶ درصد پیش‌بینی شده است، به گونه‌ای که در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ رشد اقتصادی جمهوری اسلامی ایران (۳ و ۳٫۲ درصد)، عربستان (۳٫۷ و ۴ درصد)، الجزایر (۴٫۶ و ۴٫۱ درصد)، امارات متحده عربی (۱٫۳ و ۳٫۱ درصد)، کویت (۳٫۱ و ۴٫۸ درصد)، عراق (۷٫۳ و ۷٫۹ درصد)، قطر (۱۸٫۵ و ۱۴٫۳ درصد) و سودان (۵٫۵ و ۶ درصد) تخمین زده می‌شود. اما کشورهای واردکننده نفت خام در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا اوضاع بهتری از کشورهای صادرکننده نفت منطقه دارند، به نحوی که رشد اقتصادی ۴٫۶ و ۵٫۲ درصدی را به ترتیب در سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ تجربه می‌کنند. رشد اقتصادی واردکنندگان نفت خام در خاورمیانه و شمال آفریقا در سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ نشان از آن دارد که مصر (۵ و ۵٫۵ درصد)، مراکش (۳٫۲ و ۴٫۵ درصد)، سوریه (۵ و ۵٫۵ درصد)، تونس (۴ و ۵ درصد)، لبنان (۶ و ۴٫۵ درصد) و اردن (۱ و ۴٫۵ درصد) رشد را به انتظار ننشسته‌اند. البته به نظر می‌رسد رشد اقتصادی ایران پایین‌تر از حد انتظار برآورد شده است؛ چه اینکه دولت مصمم است رشد ۸ درصدی

اروپا؛ امید اندک به خروج از ورطه رکود

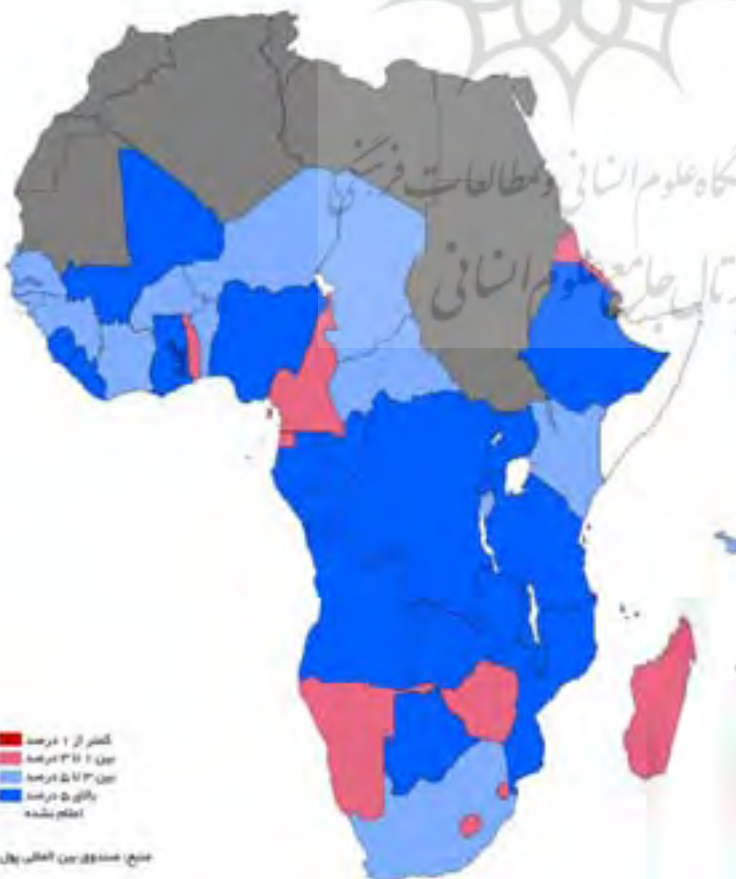
متوسط رشد اقتصادی اروپا طی سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۱

اروپا برای خروج از ورطه رکود دشواری‌های زیادی دارد؛ چه اینکه رشد کشورهای پیشرفته اروپایی در سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ به ترتیب ۱ و ۱٫۷ درصد پیش‌بینی می‌شود اما رشد اقتصادی منطقه یورو کمتر برآورد شده است، به گونه‌ای که رشد اقتصادی کشورهای عضو پول واحد اروپایی در سال جاری میلادی ۱ و در سال آینده ۱٫۵ درصد پیش‌بینی می‌شود. اقتصاد کشورهای آلمان (۱٫۲ و ۱٫۷ درصد)، فرانسه (۱٫۵ و ۱٫۸ درصد)، ایتالیا (۰٫۸ و ۱٫۲ درصد)، اسپانیا (۰٫۴- و ۰٫۹ درصد) و هلند (۱٫۳ و ۱٫۳ درصد) در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ رشد خواهد کرد. کشورهای بلژیک، یونان، اتریش، پرتغال، فنلاند، ایرلند، اسلواکی، اسلونی، لوکزامبورگ، قبرس و مالت در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ رشدی بین ۱ تا ۳ درصد را تجربه می‌کنند. خارج از منطقه یورو هم رشد اقتصادی انگلیس، سوئد، سوئیس، جمهوری چک، نروژ، دانمارک و ایسلند هم مانند کشورهای منطقه یورو رشد اقتصادی بیش از ۳ درصد را تجربه نخواهند کرد. اما پشت دروازه اروپا کشورهای چون ترکیه، لهستان، رومانی، مجارستان، کرواسی و استونی رشد اقتصادی اندکی بهتر از اعضای اتحادیه اروپا را شاهد خواهند بود. آیا یورو با این اوضاع و احوال راهی برای نجات خویش پیدا خواهد کرد؟ دست کم اینکه پیروزی دولت‌های ملی‌گرا در برخی کشورهای اروپایی زنگ خطری برای اتحادیه است و بیم آن وجود دارد که اغراق برخی کشورهای تازه به یورو ملحق شده، دربارہ توان اقتصادیشان بحران را بغرنج‌تر کند.

رشد اقتصاد آفریقا، پر نوسان اما بالا

متوسط رشد اقتصادی آفریقا طی سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۱

رشد اقتصادی صحرای آفریقا البته به نسبت سال ۲۰۰۸ میلادی بالاتر پیش‌بینی شده است، به گونه‌ای که صندوق بین‌المللی پول می‌گوید، رشد اقتصادی این منطقه از جهان در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ به ترتیب ۴٫۷ و ۵٫۹ درصد خواهد بود، در حالی که رشد اقتصادی این منطقه در سال ۲۰۰۸ ۵٫۵ درصد بوده است. شش کشور دارای نفت منطقه صحرای آفریقا رشد ۷٫۱ درصد را در سال آینده انتظار می‌کنند، به گونه‌ای که رشد اقتصادی نیجریه (۷ و ۷٫۳ درصد)، آنگولا (۷٫۱ و ۸٫۳ درصد)، گینه استوایی (۰٫۹ و ۲٫۱ درصد)، گابن (۵٫۴ و ۴٫۹ درصد)، چاد (۴٫۴ و ۳٫۹ درصد) و جمهوری کنگو (۱۲٫۱ و ۶٫۶ درصد) در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ تخمین زده می‌شود. کشورهای دارای اقتصاد متوسط در صحرای آفریقا امسال ۲٫۸ درصد و سال آینده ۳٫۷ درصد رشد می‌کنند که شامل آفریقای جنوبی با رشد اقتصادی (۲٫۶ و ۳٫۶ درصد)، بوستوانا (۶٫۳ و ۵٫۱ درصد)، موریتانی (۴٫۱ و ۴٫۷ درصد)، نامیبیا (۱٫۷ و ۲٫۲ درصد)، ساحل عاج (۵ و ۵٫۵ درصد) و سیشل (۴ و ۵ درصد) می‌شود. کشورهای فقیر آفریقا هم در انتظار رشد اقتصادی خوبی هستند، به گونه‌ای که امسال رشد ۴٫۷ و سال آینده ۶٫۷ درصد برایشان پیش‌بینی شده است. از این رو، رشد اقتصادی اتیوپی (۷ و ۷٫۷ درصد)، کنیا (۴٫۱ و ۵٫۸ درصد)، تانزانیا (۶٫۲ و ۶٫۷ درصد)، کامرون (۲٫۶ و ۲٫۹ درصد) و اوگاندا (۵٫۶ و ۶٫۴ درصد) تخمین زده می‌شود.

بزرگ‌ترین اقتصاد دنیا؛ گرفتاری بزرگ اوپاما

متوسط رشد اقتصادی آمریکای شمالی طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۱

منبع: صندوق بین‌المللی پول

مشغول کند و با رایزنی‌های فشرده با کشورهای عضو گروه ۲۰ بتواند راهی برای رشد بیشتر اقتصاد آمریکا دست و پا کند. نقشه روبه‌رو نشان می‌دهد آمریکا و کانادا و حتی ایسلند طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۱ چه وضعی خواهند داشت.

ایالات متحده آمریکا به عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد دنیا چشم‌انداز اقتصادی مناسب‌تر از سال‌های ریاست‌جمهوری بوش پسر را به خود نخواهد دید، زیرا متوسط رشد اقتصادی آمریکا در سال‌های ۱۹۹۲ تا ۲۰۰۱ بالغ بر ۲,۸ درصد بوده است و در سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۸ رشد اقتصادی این کشور به ترتیب ۱,۷ درصد، ۱,۹ درصد، ۳,۲ درصد، ۲,۷ درصد، ۳ درصد، ۲,۸ درصد و نیم درصد بوده است تا اینکه بحران سال ۲۰۰۹ رشد اقتصادی آمریکا را به منفی ۳,۲ درصد کاهش داد. صندوق بین‌المللی پول در گزارش خود به این نتیجه رسیده است که ممکن است رشد اقتصادی آمریکا در سال ۲۰۱۰ به ۲,۴ درصد برسد و سال آینده اقتصاد این کشور ۲,۳ درصد بیشتر رشد نکند و در نهایت اینکه در سال ۲۰۱۵ رشد اقتصادی این کشور ۲,۳ درصد خواهد بود. اگر این آمار و ارقام درست از کار درآید، دموکرات‌ها رقابت دشواری با جمهوری‌خواهان در انتخابات کنگره خواهند داشت و ممکن است تعدادی از صندلی‌ها را از دست بدهند و این مسئله آینده سیاسی دولت باراک اوپاما را هم مبهم می‌سازد. از این رو، اوپاما تلاش دارد در سیاست خارجی با تداوم سیاست‌های دولت بوش دست‌کم بخشی از افکار عمومی آمریکا را به خود

امریکای جنوبی؛ اوضاع کمی خوب است

متوسط رشد اقتصادی آمریکای لاتین و منطقه کارائیب طی سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۱

منبع: صندوق بین‌المللی پول

به نسبت اروپا کشورهای آمریکای جنوبی و مکزیک اوضاع بهتری دارند. رشد اقتصادی کشورهای آمریکای جنوبی و مکزیک به طور متوسط در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ به ترتیب ۴,۱ و ۴ درصد پیش‌بینی شده است، به گونه‌ای که در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ رشد اقتصادی کشورهای برزیل (۵,۵ و ۴,۱ درصد)، مکزیک (۴,۲ و ۴,۵ درصد)، آرژانتین (۳,۵ و ۴ درصد)، کلمبیا (۲,۲ و ۴ درصد)، ونزوئلا (۲,۶- و ۰,۴ درصد)، پرو (۶,۳ و ۶ درصد)، شیلی (۴,۷ و ۶ درصد)، اکوادور (۲,۵ و ۲,۳ درصد)، بولیوی (۴ و ۴ درصد)، اروگوئه (۵,۷ و ۳,۹ درصد) و پاراگوئه (۵,۳ و ۵ درصد) پیش‌بینی شده است. به طور کلی رشد اقتصادی آمریکای مرکزی در سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ حدود ۲,۷ و ۳,۷ درصد برآورد شده است که نسبت به رشد اقتصادی ۴,۳ درصدی سال ۲۰۰۸ هنوز نشانه‌هایی از رکود را به تصویر می‌کشد.